

REPUBLICA MOLDOVA (Nivelul 2)

Guvernul Republicii Moldova nu îndeplinește în totalitate standardele minime pentru eliminarea traficului, însă depune eforturi semnificative în acest sens. În general, comparativ cu perioada de raportare anterioară guvernul a demonstrat mai multe eforturi, având în vedere impactul generat de pandemia COVID-19 asupra capacității sale de combatere a traficului; astfel Republica Moldova a rămas la Nivelul 2. Aceste eforturi au inclus condamnarea mai multor traficanți, identificarea a unui număr semnificativ mai mare de victime și aprobarea unui plan național de acțiuni nou (PNA) cu fonduri alocate pentru implementare. Guvernul a acordat mai multe servicii de protecție a martorilor victime și a încheiat acorduri bilaterale de muncă cu omologii europeni în susținerea migranților moldoveni aflați în străinătate la muncă, inclusiv pentru apărarea drepturilor lucrătorilor și interzicerea taxelor de recrutare, în contexte sponsorizate de guvern. Totuși, guvernul nu a îndeplinit standardele minime în mai multe domenii cheie. Autoritățile au investigat mai puține cazuri de trafic și a urmărit penal mai puțini traficanți suspectați. Corupția, în special în organele de aplicare a legii și în sistemul judiciar, a împiedicat urmărirea penală și a influențat rezultatele cazurilor, inclusiv ale cazurilor împotriva funcționarilor complici, care deseori au acționat fără teama de a fi trași la răspundere. Au rămas lacune în domeniul protecției victimelor, inclusiv un număr limitat de victime identificate care beneficiază de asistență finanțată de stat. Mai mult, traficanții au continuat să intimideze victimele, iar autoritățile le-au acordat un nivel de protecție diferit în timpul proceselor judiciare. În cele din urmă, lipsa sprijinului pentru reintegrare pe termen lung a lăsat victimele expuse riscului de revictimizare.

RECOMANDĂRI PRIORITARE: Investigați, urmăriți penal și condamnați cu fermitate traficanții, inclusiv funcționarii complici. * Eliminați urmărirea penală selectivă și trageți la răspundere funcționarii corupți condamnând funcționarii complici la închisoare pe termene semnificative și asigurați executarea reală a acestor pedepse. * Implementați măsuri de abordare a corupției în sistemul judiciar și în organele de aplicare a legii. * Identificați victimele în mod pro-activ, în special în rândul grupurilor vulnerabile, cum ar fi copiii plasați din instituții de stat. * Implementați mecanisme oficiale de identificare și trimitere a victimelor pentru asistență destinată victimelor în toată țara, în special în zonele rurale. * Asigurați beneficierea de către toate victimele identificate de asistență finanțată de stat, inclusiv de asistență pe termen lung, indiferent de participarea lor la procese judiciare, în special de sprijin pentru reintegrare pe termen lung, cum ar fi educație, consiliere și angajare. * Eliberați toate victimele de obligația de a participa personal la confruntări cu traficanții lor acuzați și asigurați corespunderea cu standardele internaționale a sălilor pentru interogări dotate special pentru copii victime. * Asigurați utilizarea consecventă a cadrului legislativ și normativ pentru protejarea victimelor în timpul procesului judiciar și urmării penale a făptașilor, care manipulează și intimidează martorii, cu toată rigoarea legii. * Adoptați și implementați noul Mecanism Național de Referire (MNR). * Abilitați autoritățile să efectueze inspecții de muncă anunțate și inopinate la fața locului, indiferent dacă autoritățile primesc plângeri în formă scrisă sau o evaluare a riscurilor care indică o urgență sau o amenințare iminentă. * Modificați legislația pentru ca autoritățile să inspecteze unitățile în cazurile în care au suspiciuni sau dovezi vizuale de implicare a întreprinderilor în munca copiilor, inclusiv în munca forțată a copiilor. * Informați corect și complet toate victimele despre asistența disponibilă la nivel național și local. * Instruiți colaboratorii de poliție, judecătorii și procurorii cu privire la abordarea centrată pe victimă în

cadrul investigației și urmării penale. * Instruiți funcționarii autorităților relevante, în special asistenții sociali din regiunile din afara capitalei, cu privire la înțelegerea traficului și acordarea asistenței victimelor. * Instituți oficial supravegherea statutului asupra agențiilor private de ocupare a forței de muncă, inclusiv monitorizarea și penalizarea perceperii oricăror taxe de recrutare de la solicitanți. * Realizați campanii naționale de conștientizare, care vizează grupurile de populație vulnerabile.

URMĂRIREA PENALĂ

Guvernul a menținut eforturile de aplicare a legii. Articolele 165 și 206 din Codul Penal au criminalizat traficul sexual și traficul de muncă. Legislația prevedea pedepse cu închisoarea pe un termen de la 6 până la 12 ani pentru infracțiunile de trafic care implică o victimă adultă și de la 10 până la 12 ani pentru cazurile care implică un copil victimă. Aceste pedepse erau suficient de stricte și, în ceea ce privește traficul sexual, proporționale cu pedepsele prevăzute pentru alte infracțiuni grave, cum ar fi violul. De asemenea, articolul 168 din Codul Penal a criminalizat munca forțată și a impus pedepse de până la 3 ani de închisoare. PNA obliga Curtea Supremă de Justiție să explice aplicarea legii în cazul soluționării cazurilor de trafic.

Pandemia a continuat să limiteze capacitatea eforturilor de combatere a traficului. Guvernul a implementat restricții de circulație și alte măsuri de distanțare socială, constrângând activitatea organelor de aplicare a legii. Mai mult, chiar dacă instanțele de judecată au rămas deschise, acestea au funcționat într-o măsură limitată și la un nivel scăzut din cauza infecției răspândite în rândul colaboratorilor, extinzând în timp procesele judiciare, inclusiv în cauzele de trafic. Potrivit unui ONG, restricțiile impuse în legătură cu pandemia au afectat negativ capacitatea autorităților relevante, împiedicând progresul eforturilor generale de urmărire penală. Respectiv, în anul 2021, autoritățile au investigat 57 de cazuri de trafic (24 de cazuri de trafic sexual, 33 de cazuri de trafic de muncă) comparativ cu 65 de cazuri în anul 2020. Guvernul a urmărit penal 37 de traficanți suspecți și a condamnat 44 de traficanți (46 și, respectiv, 32, în anul 2020). Pedepsele aplicate traficanților condamnați au variat de la 6 până la 20 de ani. Autoritățile moldovenești au cooperat cu omologii lor europeni în cadrul mai multor investigații legate de trafic, cereri de asistență judiciară și extrădare. Într-un caz, autoritățile Republicii Moldova și ai Italiei au cooperat în cadrul investigației traficului de muncă, identificând astfel 48 de victime, reținând 13 suspecți și confiscând active în valoare de aproximativ 630.000 lei moldovenești (MDL) (35.720 dolari SUA).

Problemele permanente, inclusiv fluctuația mare de personal în cadrul poliției și procuraturii, corupția în organele de aplicare a legii și în sistemul judiciar, impunitatea sau neaplicarea sentințelor semnificative pentru funcționarii complici și procesele judiciare îndelungate, au subminat eforturile guvernului. Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane (CCTIP), instituția principală de investigații și poliție anti-trafic, și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) au suferit în continuare de o fluctuație mare a personalului cu experiență, fapt care a limitat capacitatea organelor de a investiga cazuri complexe, inclusiv cazurile în care erau implicate organizații criminale transnaționale sau funcționarii publici complici. Deși autoritățile au investigat cazuri sesizate de corupție în rândul funcționarilor, rareori i-au urmărit penal și i-au pedepsit. Impunitatea a rămas o problemă majoră. Corupția în sistemul judiciar a rămas un impediment semnificativ în aducerea traficanților în fața justiției cu procurori, funcționari ai sistemului judiciar și colaboratori ai

organelor de aplicare a legii implicați în activități corupte. În anul 2021, procurorii l-au pus sub acuzare pe șeful interimar al unui inspectorat raional de poliție pentru trafic de muncă și, separat, un polițist care și-a dat demisia, de asemenea pentru trafic de muncă. Guvernul a raportat o anchetă de integritate a unui avocat, care a reprezentat o persoană suspectată de trafic, pentru că ar fi încercat să influențeze partea de acuzare. Guvernul a mai raportat că două cazuri de trafic de muncă, în care era implicată poliția de frontieră din perioadele anterioare de raportare, au rămas pe rol. Instanțele de judecată deseori au anulat sentințele de condamnare în apel, uneori fără să ofere explicații sau pe motive neconvingătoare. Judecătorii aveau tendința de a recalifica cazurile din infracțiuni de trafic în infracțiuni pasibile de pedepse mai blânde, cum ar fi „proxenetismul” sau de a amâna audierile – o practică comună în rândul judecătorilor suspectați de corupție. În încercarea de a asigura transparență în repartizarea cauzelor în rândul judecătorilor, recent guvernul a implementat un sistem electronic de gestionare a cauzelor care, conform observatorilor, era viciat și folosit greșit în unele cazuri. Cu toate acestea, justiția selectivă influențată de corupție a rămas o problemă, iar avocații s-au plâns de încălcarea drepturilor inculpaților la un proces echitabil. În afară de aceasta, observatorii au remarcat că procurorii au trimis cauzele de trafic în instanță fără a colecta probe suficiente și au reținut dosarele de la avocații care reprezentau victimele. Mai mult, procesele îndelungate au împiedicat înfăptuirea justiției și deseori au dus la achitarea traficantilor. Deoarece până la pronunțarea sentințelor finale puteau dura ani și, conform legislației, autoritățile puteau doar suspectii reține pe un termen de 12 luni, autoritățile îi eliberau pe presupușii traficanti înainte de încheierea proceselor de judecată, oferindu-le astfel posibilitatea să fugă din țară sau să se răzbune pe martori.

Procurorii de la toate nivelurile, de la Procuratura Generală (PG) până la procuraturile regionale teritoriale, erau responsabili de urmărirea penală a infracțiunilor de trafic. PG a menținut o unitate cu procurorii specializați, care au coordonat politicile de urmărire penală anti-trafic și au supravegheat activitatea procurorilor regionali teritoriali atunci când lucrau în cardul cazurilor de trafic. De asemenea, PG a investigat cazuri de exploatare sexuală a copiilor, inclusiv cazuri de trafic, care implicau tehnologiile informației și comunicațiilor și a oferit îndrumări pentru identificarea, investigarea și urmărirea penală a unor astfel de cazuri. Mai mult, PG a adoptat o legislație concentrată pe stabilirea sentințelor normative pentru infracțiunile legate de trafic și revizuirea pedepselor corespunzătoare, inclusiv prevederi noi pentru circumstanțe agravante. De asemenea, PCCOCS a avut o unitate specializată pentru urmărirea penală a cazurilor de trafic inițiate de CCTIP, precum și a cazurilor în care erau implicate organizații criminale. Cu toate acestea, procurorii repartizați la PCCOCS nu aveau experiență de gestionare a cazurilor de trafic, iar PCCOCS nu le cerea să aibă careva calificări specifice pentru investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de trafic. Procuratura Chișinău a păstrat Biroul Antitrafic și a efectuat urmărirea penală a cazurilor de trafic din municipiul Chișinău, iar la nivel raional astfel de cazuri au fost urmărite de procurorii specializați. În cadrul sistemului judiciar au fost judecători specializați instruiți special pentru a se ocupa de cazurile de trafic. Acești judecători aveau mandate de cinci ani, datorită cărui fapt și-au extins experiența, au înțeles mai bine fenomenul traficului și au creat un mediu judiciar mai sensibil la necesitățile victimelor. În anul 2021, guvernul a oferit instruire pentru procurori și judecători, organizând de asemenea un seminar privind drepturile victimelor, inclusiv reabilitarea și compensarea. Mai mult, Ministerul Afacerilor Interne a organizat un curs de formare de cinci zile pentru colaboratorii organelor de aplicare a legii cu privire la recrutarea online a victimelor traficului. În general, capacitatea guvernului de a finanța instituțiile cheie de aplicare a legii și de protecție socială a rămas limitată. Drept urmare, guvernul s-a bazat pe

finanțarea donatorilor pentru a instrui colaboratorii de poliție, poliție de frontieră, procurorii și judecătorii.

PROTECȚIA

Guvernul a sporit nesemnificativ eforturile de protecție a victimelor. În anul 2021, guvernul a identificat 312 victime ale traficului (35 în cazuri de trafic sexual, 277 în cazuri de trafic de muncă), ceea ce a constituit o creștere semnificativă de la 138 în anul 2020, dar proporțională cu anii precedenți. Toate victimele identificate erau cetățeni ai Republicii Moldova. Treizeci și două de victime identificate erau copii (11 victime ale traficului sexual, 20 de victime ale traficului de muncă, o victimă a traficului sexual și de muncă); marea majoritate fiind fete. Ca răspuns la aflusul de refugiați din Ucraina, care au fugit de invazia pe scară largă a Ucrainei de către Rusia și au sosit în Republica Moldova, Ministerul Afacerilor Interne a instruit colaboratorii de la punctele de control de la frontiera moldo-ucraineană să verifice refugiații dacă prezintă indicatori de trafic și să creeze un grup operativ mobil pentru patrularea punctelor de trecere a frontierei și pentru monitorizarea semnelor de trafic în rândul refugiaților. Strategia Națională de Referire (SNR) a reglementat procedurile de identificare și trimitere, dar a expirat în anul 2016. Astfel, în cooperare cu societatea civilă, în anul 2020 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS) a elaborat un nou MNR, deși guvernul nu l-a adoptat în perioada de raportare. Prin urmare, autoritățile au continuat să utilizeze actuala SNR, pe care observatorii au calificat-o ca fiind una depășită. Observatorii au remarcat că guvernul a elaborat liniile directoare ale SNR pentru a identifica cetățenii moldoveni exploatați în alte țări, care totuși nu erau aplicabile față de cetățenii țărilor terțe și moldovenii exploatați în Republica Moldova. Mai mult, liniile directoare nu erau obligatorii pentru organele de stat relevante, care lucrează cu imigranți. Conform prevederilor SNR, echipele de funcționari locali și ONG-urile din toate regiunile Republicii Moldova au coordonat identificarea victimelor și asistența pentru acestea. În timp ce legea permitea echipelor locale să identifice victimele și le ofere acces la servicii, indiferent de disponibilitatea acestora de a participa la procese penale, conform societății civile, în realitate, victimele beneficiau de asistență doar după identificarea organelor de drept și dacă participau la procesele penale. Potrivit unui ONG, persoanele arestate anterior pentru sex comercial, anterior private de libertate sau cele dependente de droguri erau mai puțin probabil să fie identificate ca victime. Deși implementarea la nivel național a SNR a fost în mare parte uniformă, implementarea la nivel regional a variat considerabil. Observatorii au comunicat că poliția a trimis doar cele mai vulnerabile victime, inclusiv copiii, persoanele fără adăpost și victimele care aveau nevoie de protecție pentru a participa la procesele penale. De asemenea, observatorii au declarat că organele de aplicare a legii nu au informat corect și complet toate victimele despre asistența disponibilă la nivel național și local. Ca și în anii precedenți, de asistență a beneficiat un număr limitat de victime identificate – 23% (70 de victime) în anul 2021, fiind în scădere de la 37% (51 de victime) în anul 2020.

Observatorii au remarcat că resursele generale necorespunzătoare, inclusiv finanțarea insuficientă, au împiedicat eforturile guvernamentale. Pentru a completa finanțarea guvernamentală, guvernul deseori s-a bazat pe ONG-uri și organizații internaționale. Victimele adulte au beneficiat de asistență în șapte centre și adăposturi finanțate de stat în toată țara, care le-au acordat asistență medicală, juridică și psihologică, indiferent de cooperarea lor cu organele de aplicare a legii. Bărbații victime au beneficiat de servicii specializate, inclusiv de servicii sociale și de reabilitare, precum și cazare la un centru specializat. În general, victimele au

beneficiat de asistență pe termen scurt (30 de zile) la două adăposturi specializate aflate în gestiunea MSMPS în parteneriat cu o organizație internațională. Observatorii au declarat că asistența pe termen lung pentru victime, în special sprijinul pentru reintegrare pe termen lung, cum ar fi educația, consilierea și angajarea în câmpul muncii, a rămas o provocare, lăsând victimele expuse riscului de revictimizare. Mai mult, asistența medicală și psihologică a fost limitată, deoarece multe victime nu aveau asigurare medicală. Psihologii și avocații societății civile au rămas specialiștii cei mai calificați pentru a ajuta victimele, în special în regiunile din afara capitalei, unde asistenții sociali bugetari deseori nu au formare în domeniul traficului. Victimele străine au beneficiat de același acces la îngrijire ca și cetățenii moldoveni; cu toate acestea, refugiații și solicitanții de azil au beneficiat de asistență la centrele specializate ale Biroului Migrație și Azil. Observatorii au remarcat lipsa de sprijin social corespunzător și imediat, inclusiv adăpost, asistență medicală și consiliere, pentru victimele străine înainte de stabilirea statutului lor juridic. Legislația moldovenească a acordat victimelor străine o perioadă de reflectare de 30 de zile, perioadă în care acestea puteau beneficia de asistență și protecție în timp ce trebuiau să decidă să coopereze sau nu cu organele de aplicare a legii. Victimele străine, care au decis să coopereze, au primit permis de ședere temporară. Observatorii au subliniat faptul că victimele străine nu aveau dreptul la asistență pentru integrarea socială și se aștepta să revină în țara lor de origine la încheierea procesului penal.

Au existat două mecanisme de referire pentru susținerea copiilor victime: SNR și Mecanismul de cooperare intersectorială pentru protecția copiilor. Primul trimitea victimele traficului de copii către ONG-uri care oferea asistență psihologică, socială și juridică. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a menținut un mecanism de identificare și raportare a cazurilor de abuz al copiilor, inclusiv de trafic, în instituțiile publice. Cu toate acestea, au mai fost raportate cazuri în care conducerea instituțiilor publice era implicată în exploatarea copiilor. Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane (CAP) a acordat asistență victimelor traficului de copii și a oferit copiilor victime asistență juridică, socială și psihologică, precum și cazare. În anul 2021, CAP a acordat asistență pentru 19 copii victime asigurându-i cu adăpost la Chișinău, ceea ce a constituit o creștere de la 10 copii în anul 2020. Adăpostul CAP de la Chișinău a rămas singura unitate pentru copii victime și a oferit servicii sociale limitate timp de 30 de zile, după care a urmat plasarea în locuințe permanente și consiliere și asistență continuă. Autoritățile au plasat, de asemenea, copiii victime în centre de plasament, orfelinate, școli rezidențiale de stat, case de grup sau alte tipuri de unități rezidențiale temporare, din cauza lipsei de unități corespunzătoare. Cu toate acestea, în perioada de raportare anterioară, guvernul a început construcția unuia dintre cele trei centre regionale noi de asistență integrată pentru copii victime și martori ai infracțiunilor, inclusiv ai traficului, destinate pentru a oferi asistență medicală, psihologică și socială specializată, dar și pentru a efectua examinări medicale criminalistice și interviuri cu specialiști instruiți într-un mediu sigur. Guvernul a planificat construcția primului centru la Bălți cu capacitatea de a deservi copiii din 12 orașe și raioane din nordul Republicii Moldova și de a funcționa sub conducerea Centrului Național de Prevenire a Abuzului față de Copii. Guvernul a planificat ca celelalte două centre de la Chișinău și Cahul să deservească partea centrală și de sud a țării. În anul 2021, guvernul a repatriat 16 copii în temeiul hotărârii guvernului, care reglementa repatrierea victimelor traficului, a persoanelor aflate în situații de criză și a copiilor neînsoțiți, dar nu a confirmat numărul de victime ale traficului. Societatea civilă a raportat că lipsa serviciilor de resocializare și reintegrare pentru copiii victime ale exploatării sexuale îi expune unui risc mai mare de

instituționalizare și traume suplimentare. Societatea civilă a raportat, de asemenea, necesitatea unei cooperări sporite între instituțiile de protecție socială, medicale și organele de aplicare a legii. În anul 2021, CCTIP și alte organe de aplicare a legii au facilitat organizarea cursurilor de formare pentru colaboratorii săi în domeniul traficului, pornografiei infantile, exploatarei sexuale online a copiilor și protecției copilului. Guvernul a finanțat o linie telefonică 24/24, administrată de ONG-uri, pentru copiii care suferă de violență, neglijență sau exploatare și a oferit consiliere psihologică și informații părinților și copiilor. Linia fierbinte a primit șapte apeluri legate de trafic – șase cazuri fiind investigate cu privire la munca copiilor și unul cu privire la traficul de copii nespecificat.

În general, guvernul nu a protejat în mod corespunzător victimele care participau la investigații și urmăriri penale. Autoritățile rareori au informat complet victimele despre drepturile lor sau despre procesele judiciare. Mai mult, organele de aplicare a legii nu le-au oferit victimelor informații actualizate despre situația cazurilor lor, motiv pentru care multe victime nu erau sigure dacă traficanții lor au fost identificați, arestați sau acuzați. Conform legii, victimele adulte erau obligate să participe la confruntări personale cu presupușii traficanți, punându-le astfel în pericol de traumatizare repetată și probabil descurajându-le să raporteze infracțiunile. Deși Codul Penal permitea audierea copiilor cu vârsta sub 14 ani în camere special dotate, observatorii au comunicat că camerele nu corespundeau standardelor internaționale și erau de obicei amplasate în incinta judecătoriilor. Mai mult, judecătorii au permis traficanților să fie prezenți în timpul interviurilor cu copiii. Deseori judecătorii ignorau prevederile cadrului legislativ și normativ menite să protejeze victimele în timpul procesului judiciar, încălcând astfel drepturile victimelor și permițând traficanților să intimideze unele victime în sala de judecată, astfel încât victimele să se simtă presate să-și schimbe mărturia. Autoritățile puteau amenda sau pune la închisoare victimele pentru declarații false, în cazul în care își schimbau mărturiile, fie neintenționat din cauza traumei suferite, fie în mod intenționat din cauza mituirii sau intimidării. Totuși în anul 2021 două victime ale traficului au beneficiat de programe de protecție a martorilor (zero în anul 2020). Guvernul a emis ordine de protecție pentru un bărbat victimă a traficului de muncă și, separat, a relocalat o victimă din motive de securitate. Legea permitea victimelor traficului să beneficieze de acces la asistență juridică gratuită, fără a prezenta dovada situației financiare dificile; astfel în anul 2021, 29 de victime au beneficiat de reprezentare juridică publică. Cu toate acestea, calitatea asistenței juridice oferite de avocații publici nu a fost suficientă. Avocații publici nu aveau o pregătire specială pentru a acorda asistență victimelor și nu înțelegeau întotdeauna abordarea centrată pe victimă a justiției penale. Pentru asistență juridică, victimele s-au bazat în continuare în principal pe ONG-uri, iar ONG-urile s-au bazat pe donatori pentru finanțarea serviciilor. Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, în parteneriat cu o organizație internațională, a oferit un ghid privind traficul de ființe umane cu recomandări pentru avocații care acordă asistență juridică cu privire la modul de a acorda victimelor o asistență mai bună. Legea permitea victimelor să solicite despăgubiri pentru prejudicii materiale, cum ar fi costul tratamentului medical sau distrugerea proprietății, însă doar dacă procurorii au depus acuzații împotriva traficanților sau cazurile s-au încheiat cu condamnări. Codul Penal scutea victimele traficului de răspundere penală pentru săvârșirea infracțiunilor cauzate de exploatarea acestora. Cu toate acestea, atunci când autoritățile clasificau cazurile în categorii conexe, cum ar fi în conformitate cu articolul care criminalizează munca forțată, victimele nu mai erau scutite de răspunderea penală. În mod similar, atunci când

autoritățile reclassificau cazurile de trafic sexual în cazuri de „proxenetism”, victimele nu mai erau scutite de pedepse și puteau fi acuzate de infracțiuni sexuale comerciale.

PREVENIREA

Guvernul a menținut eforturile de prevenire. Guvernul a aprobat un nou PNA pe un an ca parte a Strategiei Naționale pentru anii 2018-2023, alocând 140,1 milioane MDL (7,94 milioane dolari SUA) pentru implementare în anul 2021. În timp ce guvernul a alocat resurse financiare și umane pentru PNA, în realitate, realizarea multor activități ale sale de formare și sprijin a depins de asistența din partea partenerilor internaționali. Direcția coordonare în domeniul drepturilor omului și dialog social a monitorizat implementarea PNA și a asigurat activitatea Secretariatului Permanent, care a supravegheat coordonarea, monitorizarea și evaluarea tuturor politicilor anti-trafic. Fiecare municipiu și Găgăuzia – regiune teritorială autonomă în care se vorbește limba turcică – au păstrat o Comisie Teritorială de Combatere a Traficului pentru coordonarea eforturilor la nivel local. Din cardul comisiilor făceau parte funcționari locali aleși, colaboratori ai organelor de aplicare a legii, procurori și furnizori de servicii sociale. În anul 2021, guvernul nu a realizat campanii naționale de conștientizare, ci a participat la alte campanii organizate de parteneri internaționali. Guvernul a informat partenerii și publicul despre monitorizarea statistică și impactul asupra supraviețuitorilor. În perioada de raportare, guvernul a inițiat un proiect de cercetare a serviciilor sociale existente de integrare și reintegrare a victimelor traficului în cadrul asigurării sociale în Republica Moldova. Mai multe organe și birouri au creat linii telefonice pentru cazuri de trafic disponibile în limbile română și rusă; linia fierbinte a PG a redirecționat nouă apeluri către organele de aplicare a legii pentru investigare, dintre care în două cazuri a fost inițiată urmărirea penală. Linia fierbinte anti-trafic a Cancelariei de Stat funcționa 24/24 pentru a ajuta, în dependență de caz, refugiații ucraineni care sosesc în Republica Moldova. Guvernul nu a depus eforturi pentru reducerea cererii de acte sexuale comerciale.

Conform legislației, Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM) a supravegheat inspecțiile de securitate și sănătate în muncă. Cu toate acestea, ISM a remarcat insuficiența resurselor financiare și umane pentru efectuarea inspecțiilor. Mai mult, legislația a limitat inspecțiile inopinate ale muncii, care au reprezentat principalul mecanism al țării de identificare a muncii copiilor, inclusiv a muncii forțate a copiilor, permițând efectuarea a astfel de inspecții doar pe baza unei evaluări a riscurilor care indica o urgență sau o amenințare imediată pentru mediu, viață, sănătate sau proprietate. Mai mult, legislația permitea autorităților să efectueze inspecții la fața locului, cu condiția primirii plângerilor în formă scrisă și anunțarea întreprinderilor cu cinci zile în prealabil, care de fapt era o anunțare prealabilă a unei inspecții și o posibilitate ca traficanții să împiedice depistarea cazurilor. În timpul inspecțiilor, autoritățile se puteau concentra doar pe presupusa încălcare menționată în plângere, chiar dacă identificau alte încălcări flagrante, cum ar fi munca forțată a copiilor. Legea interzicea autorităților să inspecteze unitățile chiar și atunci când aveau suspiciuni sau dovezi vizuale ale implicării întreprinderilor în munca copiilor, inclusiv în munca forțată a copiilor. Din cauza acestor restricții, sursele de stat și ONG-urile au raportat că încălcările legate de munca copiilor identificate de guvern nu reflectau amploarea problemei țării. În anul 2021, ISM nu a identificat niciun caz de muncă forțată, dar a depistat 31 de încălcări ale legislației muncii în care erau implicați copii. Angajatorii privați puteau fi inspectați doar în baza sesizărilor din partea organelor de aplicare a legii sau în baza plângerilor primite de la cetățeni. Într-un raport elaborat pe baza unei campanii naționale de informare cu privire la riscurile traficului de muncă se menționează faptul că organele de aplicare

a legii au tergiversat investigațiile în cazuri în care erau implicate agenții private de ocupare a forței de muncă.

Observatorii au remarcat supravegherea și controlul general necorespunzător al agențiilor private de recrutare, în special a celor care ofereau oportunități de angajare în străinătate, fiind o vulnerabilitate cheie de trafic. Conform legislației, ISM a reglementat agențiile de ocupare a forței de muncă, recrutorii și agenții de angajare nelicențiați și le-a cerut recrutorilor să ofere lucrătorilor potențiali contracte transparente și juridic obligatorii. Agențiile, care au comis încălcări, în afară de alte pedepse, au fost acuzate penale de trafic. Cu toate acestea, ISM ar putea recomanda doar evaluarea pedepselor pentru încălcarea legislației muncii; aplicarea și încasarea amenzilor pentru aceste pedepse rămânând în sarcina instanțelor. Legislația Republicii Moldova a interzis agențiilor să perceapă de la potențialii lucrători taxe pentru recrutare. În anul 2021, guvernul a modificat regulamentul privind plasarea forței de muncă și angajarea în străinătate, permițând încasarea plății pentru servicii suplimentare de la cetățenii moldoveni în căutarea unui loc de muncă, dar interzicând perceperea taxelor de la persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă pentru serviciile prestate de recrutori. În timp ce regulamentul a interzis prestarea serviciilor suplimentare ca o condiție obligatorie pentru beneficierea de servicii de intermediere în muncă, monitorizarea acesteia a rămas parțial dificilă deoarece termenele „servicii suplimentare” sau „servicii de intermediere în muncă” nu erau definite sau clasificate. Dacă agențiile private de ocupare a forței de muncă nu aveau o listă cu astfel de servicii suplimentare și cu indicarea costului lor estimat, companiile puteau solicita sume mari de la persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă în procesul de intermediere pentru angajare în străinătate. Legea privind achizițiile publice a Republicii Moldova a interzis agențiilor de stat să încheie contracte cu orice persoană sau companie condamnată pentru infracțiuni de trafic sau încălcare a muncii copiilor în ultimii cinci ani. Ministerul Finanțelor a oferit îndrumări cu privire la licitațiile publice, care au inclus un mecanism de excludere a oricărui agent economic implicat în trafic sau munca copiilor. Legislația penală de combatere a traficului prevedea pedepse pentru persoanele fizice sau juridice care profitau de trafic. În perioada de raportare, Republica Moldova a semnat un memorandum de cooperare cu Germania pentru susținerea angajării lucrătorilor agricoli sezonieri; memorandumul conținea condiții detaliate pentru supravegherea angajării, inclusiv tratamentul egal al lucrătorilor moldoveni și germani și interzicerea taxelor de recrutare. Printr-un acord suplimentar de cooperare între MSMPS și o instituție germană, aceasta din urmă a fost desemnată să consulte și să informeze agențiile moldovenești cu privire la regulamentele germane privind migrația sezonieră a forței de muncă și să acorde asistență pentru protecția drepturilor lucrătorilor moldoveni. Mai mult, guvernele moldovenesc și italian au semnat un acord nou de cooperare bilaterală pentru a sprijini drepturile de muncă echitabile și eficiente și protecția socială a migranților de muncă moldoveni în Italia și a celor italieni în Republica Moldova.

PROFILUL TRAFICULUI: După cum s-a raportat în ultimii cinci ani, traficanții de ființe umane exploatează cetățeni moldoveni și străini în Republica Moldova, și victime din Republica Moldova peste hotare. De obicei, traficanții recrutează victime prin contacte personale, dar folosesc tot mai mult internetul și rețelele sociale. Majoritatea victimelor sunt șomeri, din mediul rural și cu un nivel scăzut de educație. Traficanții exploatează cetățenii moldoveni în trafic sexual și de muncă în Republica Moldova și în alte părți din Europa, inclusiv în Austria, Polonia și Rusia. Majoritatea victimelor traficului sexual sunt femei și fete. Traficanții, care operează în

România și Republica Moldova, exploatează femeile și fetele din Moldova prin România folosind pașapoarte falsificate în operațiuni de trafic în toată Europa. Reprezentanții guvernului menționează că normele sociale creează un mediu permisiv pentru violența împotriva copiilor, inclusiv pentru trafic. Victimele traficului de copii provin în mare parte din zone rurale și familii sărace. Autoritățile moldovenești raportează o creștere în ultimii ani a numărului de copii exploatați în pornografia infantilă online, despre care experții afirmă că este folosită ca metodă care favorizează traficul sexual; în unele cazuri, însuși părinții și-au exploatat copiii. Cazurile, care au implicat copii victime, au fost în mare parte cazuri de trafic sexual care au avut loc în Chișinău. Traficanții exploatează copiii, unii cu vârsta de până la cinci ani, în sexul comercial și munca copiilor, în special în agricultură, construcții, servicii și sectoare industriale. Marea majoritate a copiilor traficați lucrau în afaceri familiale sau în gospodării agricole familiale. Copiii, care trăiesc în stradă sau în orfelinat sau abandonați de părinții care migrează în străinătate, rămân vulnerabili la exploatare. Copiii din comunitățile de romi sunt mai vulnerabili la munca și traficul de copii. Observatorii își exprimă îngrijorarea pentru faptul că conducerea coruptă a instituțiilor de stat exploatează copiii în servicii casnice sau în gospodării agricole. Traficul de muncă rămâne cea mai răspândită formă de exploatare a victimelor bărbați adulți. Traficul intern de forță de muncă, în special în agricultură și construcții, și cerșitul forțat sunt în continuă creștere, inclusiv în rândul migranților de muncă. Persoanele fără acte sau apatrizii, inclusiv romii, din Republica Moldova sunt expuse riscului de exploatare, în primul rând în sectorul agricol. Traficanții vizează în mod disproporționat persoanele cu dizabilități mintale. Rapoartele indică cazuri de trafic de muncă în instituțiile rezidențiale pentru persoane cu dizabilități, cum ar fi personalul care atribuie sarcini de menaj pacienților în loc să angajeze personal. Femeile din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia sunt vulnerabile la traficul sexual în Turcia. Mii de cetățeni străini și refugiați ucraineni, în mare parte femei și copii, care fug de războiul din Ucraina și traversează hotarul cu Republica Moldova în căutarea adăpostului, sunt extrem de vulnerabili la trafic. Rapoartele indică că peste 100.000 de refugiați au rămas în Republica Moldova până la sfârșitul lunii martie 2022. Instanțele judiciare din Federația Rusă au condamnat 10 cetățeni moldoveni pentru infracțiuni legate de droguri pe care i-au forțat să le comită traficanții lor. Complicitatea oficială la infracțiunile de trafic rămân o problemă semnificativă, funcționarii complici fiind rareori urmăriți penal și pedepsiți.

REGIUNEA SEPARATISTĂ TRANSNISTREANĂ

Deși Transnistria și-a declarat independența în anul 1990, niciun membru al Națiunilor Unite nu recunoaște suveranitatea acestui teritoriu. Regiunea separatistă transnistreană rămâne în afara controlului administrativ al Guvernului Republicii Moldova și respectiv, autoritățile moldovenești nu pot efectua investigații în cazurile de trafic sau inspecții de muncă, inclusiv în cazurile muncii copiilor și muncii forțate a copiilor în regiune. Mai mult, autoritățile de facto din regiunea transnistreană nu informează autoritățile Republicii Moldova despre eforturile lor de aplicare a legii. Un ONG transnistrean comunică că în anul 2021 a identificat opt victime ale traficului și 13 victime potențiale. Victimele din Transnistria nu au acces la apărare juridică sau servicii sociale din Republica Moldova. Mai mult, observatorii remarcă că insuficiența asistenței, inclusiv pentru reintegrarea imediată și pe termen lung, și a protecției victimelor le vulnerabilizează față de revictimizare. În prezent, linia telefonică gratuită, gestionată de ONG-uri, este principalul instrument de abordare a traficului implementat în regiune și este una dintre puținele inițiative de combatere a traficului susținute de autoritățile transnistrene. Linia fierbinte estimează amploarea și dinamica traficului și determină profilul victimelor potențiale.

Observatorii remarcă în ultimii 10 ani o reducere a eforturilor autorităților transnistrene de prevenire și combatere a traficului, iar mai multe rapoarte exprimă îngrijorarea cu privire la încălcările sistematice ale drepturilor omului în regiune. Transnistria rămâne o sursă predominantă pentru victimele traficului sexual în țările vecine. Copiii, în special cei care suferă de neglijență familială, rămân vulnerabili la trafic. Traficanții exploatează victimele în Transnistria, Polonia și Rusia, peste hotarul cu Ucraina și prin Odessa. Mii de refugiați ucraineni, predominant femei și copii, care fug de războiul din Ucraina și traversează segmentul transnistrean al hotarului moldovenesc în căutarea adăpostului, sunt extrem de vulnerabili la trafic. Conform rapoartelor, în regiunea transnistreană se află peste 9000 de refugiați.